

MINDER CO₂, EEN WEG VAN LANGE ADEM

Olaf Hietbrink en Peter Ravensbergen

In opdracht van Glastuinbouw en Milieu is onderzocht hoe het in de praktijk staat met initiatieven (of projecten), die gericht zijn op de reductie van de emissie van CO₂ door de glastuinbouw en tevens in hoeverre daar een extra stimulans aan gegeven kan of zou moeten worden. Aanleiding voor het onderzoek is het beleid van de overheid om te komen tot een versnelde vermindering van de CO₂-emissie en de in dat kader beschikbare gelden vanuit het CO₂-reductieplan van 105 miljoen gulden.

In het onderzoek wordt inzicht gegeven in de beschikbare technieken en welke in potentie de meeste reductie van CO₂-emissie tot gevolg hebben. De conclusie is dat verreweg de hoogste CO₂-emissiereductie in potentie te realiseren is door de inzet van biomassasystemen. Biomassa bevindt zich echter nog in het stadium van eerste toepassing en demonstratie. STEG en restwarmte leveren ook een aanzienlijke CO₂-emissiereductie op en liggen qua mogelijkheden voor implementatie in de praktijk meer voor de hand. Met (compressie)warmtepompen valt zeker een flinke CO₂-emissiereductie te realiseren maar deze is kleiner dan door de inzet van decentrale W/K. Het toepassen van CO₂-levering levert weliswaar een kleinere bijdrage aan de emissiebeperking maar het draagt wel bij aan de doelstelling en bevordert de inzet van overige technieken om CO₂-emissie te reduceren.

Inventarisatie projecten

De inventarisatie van projecten uit het verleden, heden en de plannen voor toekomstige projecten geeft aan dat er vele initiatieven zijn (geweest). Hieruit blijkt dat er zowel successen als 'mislukkingen' zijn. Kenmerkend voor de succesvolle projecten is dat:

- ze (ruim) voor de liberalisering van de energiemarkt zijn opgezet en uitgevoerd;
- er in het betreffende gebied (al) voldoende tuinbouw aanwezig was of kwam;
- restwarmte van (bestaande) centrales is gebruikt;
- (vaak) CO₂-levering (in verband met de dekkingsgraad) in het project betrokken is.

Kenmerkend voor de projecten die niet tot ontwikkeling zijn gekomen, is dat:

- ze van relatief recente datum zijn (liberalisering, energiewereld in beweging);
- de onzekerheden voor wat betreft de beschikbaarheid van een gebied en de invulling met tuinbouwbedrijven van het gebied groot zijn;
- er wordt uitgegaan van nieuw vermogen met dienovereenkomstig grote investeringen en vele betrokken partijen;
- de economische haalbaarheid veelal een breekpunt gebleken is om een of meerdere van bovenstaande redenen.

Voor de naaste toekomst is er een aantal grootschalige projecten die, mede met behulp van subsidiegelden, opgestart zullen worden (tabel 1).

Tabel 1 Mogelijk te realiseren grootschalige projecten voor de nabije toekomst

Project	Locatie	Areaal (ha)	Jaar a)	Subsidie a) (mln. gld.)	Potentiële reductie CO ₂ -emissie (kton/jr) d)
1. CO ₂ levering(OKEP)	Zuid-Holland	2.000	2002	39 b)	300 (op lange termijn zelfs naar 700)
2. WKC Bleiswijk	B-Driehoek (ZH)	400-600	2004	70 b)	500 (combinatie met Roca centrale en woningbouw)
3. WKC Bleiswijk	Zuid-Plaspolder (ZH)	200	2005	60	100-150
4. Biomassa Nootdorp	Noucoop (ZH)	100	2004	20	138 (in combinatie woningbouw)
5. Restwarmte Shell	Moerdijkse Hoek (NB)	150	2005	50	150
6. Restwarmte Sloegebied	Nieuwdorp (ZI)	750 c)	2005	80-100	250-650
7. Grootschalige Clustering	Bergerden (GI)	340	2003	e)	e)

a) Schatting; b) Subsidie is al toegekend; c) Bruto-bruto; d) Uit literatuur of schatting; e) Onbekend.

Aandachtspunten subsidieregelingen

Uit het onderzoek blijkt dat met het huidige subsidieinstrumentarium er voor alle projecttypen wel mogelijkheden zijn, maar ook dat de regelingen in de praktijk niet voldoende aansluiten bij de behoefte. Dit geldt in het bijzonder voor de grootschalige projecten. Mede daarom is er in het onderzoek getracht aan te geven hoe een regeling tegemoet kan komen aan zowel de behoefte van het beleid (het stimuleren van emissiebekkende maatregelen) als aan de behoefte van de initiatiefnemers (een regeling die op het juiste moment zekerheid verschaft omtrent een subsidiebedrag). Belangrijke punten voor zo'n regeling zijn:

- insteek op bedrijfsniveau en de CO₂-emissiereductie per m² en een vast bedrag per bespaarde ton CO₂-emissie. De ingezette technologie is daarbij van nevensgeschikt belang;
- de exploitatiebegrotingen van de bestaande projecten en subsidieaanvragen kunnen (moeten) de basis vormen voor het vaststellen van het normbedrag per bespaarde CO₂-emissie;
- de reductie van de emissie van CO₂ moet per project aangegeven worden op basis van een vergelijkende berekening met een basissituatie. De in dit onderzoek gehanteerde berekeningsmethodiek kan hiervoor het uitgangspunt zijn;
- de basissituatie moet bepaald worden op basis van gebiedssamenstelling c.q. bedrijfssituatie in het jaar 2003 (of later) in een situatie zonder invoering van het project maar met normaal te verwachten ontwikkeling in bedrijven en technologie onder de voorwaarde dat men aan de AMvB-eisen in het betreffende jaar voldoet;
- de subsidie moet verstrekt worden op basis van de goedkeuring van een plan. Bij grootschalige projecten dient hierbij voldoende oog te zijn voor de complexe en omvangrijke organisatie en planontwikkeling.

Het is op basis van het onderzoek niet aan te geven of kleinschalige of grootschalige projecten de voorkeur verdienen. Beide hebben hun positieve en minder positieve kenmerken. Zo scoren grootschalige projecten positief op het gebied van CO₂-reductie en flexibiliteit voor de tuinbouwbedrijven maar negatief op het punt van realisatietijd, complexiteit van de organisatie en gebiedsafankelijkheid. Kleinschalige projecten scoren juist goed op het punt van de tijd en de investeringen maar minder ten aanzien van de CO₂-reductie en de onderlinge afhankelijkheid van tuinbouwbedrijven. Beide projecttypen verdienen dan ook de aandacht, waarbij een gebiedsgerichte invulling van groot belang is.

Meer informatie:

Rapport 3.01.01: *'Minder CO₂, een weg van lange adem'*

